

in.ihned.cz/zahranici

FOTO: JIŘÍ SLADKÝ

Pece plné zvěře

Íránský národní park Tandure

Tradice ochrany přírody je v Íránu dlouholetá, má svou historickou obdobu ve vymezených královských lovištích, jakýchsi „oborách“. Ani za posledního íránského šáha se na středověkých principech péče o přírodu příliš nezměnilo. Jak to se stavem zvěře dopadlo po islámské revoluci (1979), lze snadno uhadnout. Mezi lid se dostala spousta zbraní a střeliva a touha napodobit svrženého šáha byla víc než lákavá. Teprve v posledních letech se opět stavby divokých zvířat zvyšují a rozšiřují se i počet jejich útočišť. Jedním z nich je národní park Tandure.

Kozorožci a antilopy

Rozsáhlé území zabírá asi 700 km² v jedné z nejodlehlejších částí země – v pohoří Kope Dág (Kopet Dag) při hranici s Turkmenistánem. Počátky ochrany i tady sahají až do doby Rezy šáha, do roku 1969, později se výměra chráněného území značně zvýšila.

Tandur nebo *tandure* znamená v kurdštině pec, pece. Spleť úzkých skalnatých hřebů a hřebínků se stržemi a rok-

lemi nejspíš lidem, kteří sem zavítali, připomínala soustavu pecí, vyhloubených otvorů z hlíny, v jakých obyvatelé Íránu dodnes připravují placky. Krajinný ráz je opravdu pozoruhodný. Kaňony jsou pokropané krivolakými korunami jalovců, přitom nelze mluvit o lese, nanejvýš lesostepi. Zatímco na svazích návštěvníka čeká záplava tulipánů, mečíků, kosatců a dalších bylin, které vyrůstají všechny z cibulek, na loukách uprostřed kotlin se to mezi vysokými stvoly divizen a trnitými polokoulemi astragalů hemží sysly a křečky.

Díky své morfologii, nadmořské výšce kolem dvou tisíc metrů a stepnímu rázu klimatu celé území představuje ideální podmínky pro uchování celé řady vzácných živočichů. Jde o neobydlené území, a protože i pastevectví je silně omezeno, můžete tu potkat endemické kozorožce, antilopy, orly a supy kroužící nad krajinou, ale také až stohlavá stáda divočáků (zákaz konzumace vepřového v muslimském Íránu vyvolává doslova přemnožení těchto zvířat). Muflonu podobný druh horské ovce – ovce

kruhorohé (*Ovis orientalis*), jehož je předkem, tu dosahuje největšího rozšíření v Íránu.

Oheň na ochranu

Cesta k horám-pecím má ráz až mýtického putování. Za poslední vesnici se vlní nekonečné serpentiny, z nichž se otevírá pohled na chaotický reliéf: neproniknutelnou změť desítek strmých dolin, srázů a útesy z vápence. Vrásné pohoří Kope Dag tu dosahuje šířky 100 km. Tak dramaticky končilo území perských šáhů, dnešní Írán, za horstvem se již otví-

ralo území mytologického a nepřátelského Turánu (dnešní Turkmenistán), s nímž bylo podle legend souzeno Íráncům svádět nekonečný zápas.

Na okraj tak nedostupného místa nás vyvrhl autobus náboženského kroužku, rozjaření muži odříkali chronologii imámů a neméně bravurně české fotbalisty. Zapalte si oheň, dopřáli nám poslední rady: na ochranu před vlky a levhartem, nebo jen na pár sklenek čaje, prý abychom vydrželi krutou horskou noc. ●

JIŘÍ SLADKÝ

ZAJÍMAVOST

Celá širší oblast je zajímavá ještě tím, že většinu obyvatel tvoří Peršané, ale Kurdi. Ty sem v 17. století poslal šáh Abbás I. z dynastie Safíjovců. V době rozkvětu středověké Persie měli strážit neklidnou hranici proti bojovným Turkmenům. Desítky tisíc se jich sem nedobrovolně vydalo z opačného konce říše a už tady zůstali – dnes tvoří spolu s afšárskými Turky, Turkmeny a perskou menšinou pestrou národnostní směsici tohoto cípu Íránu.

